

LÄRARHANDLEDNING

MIZERIA

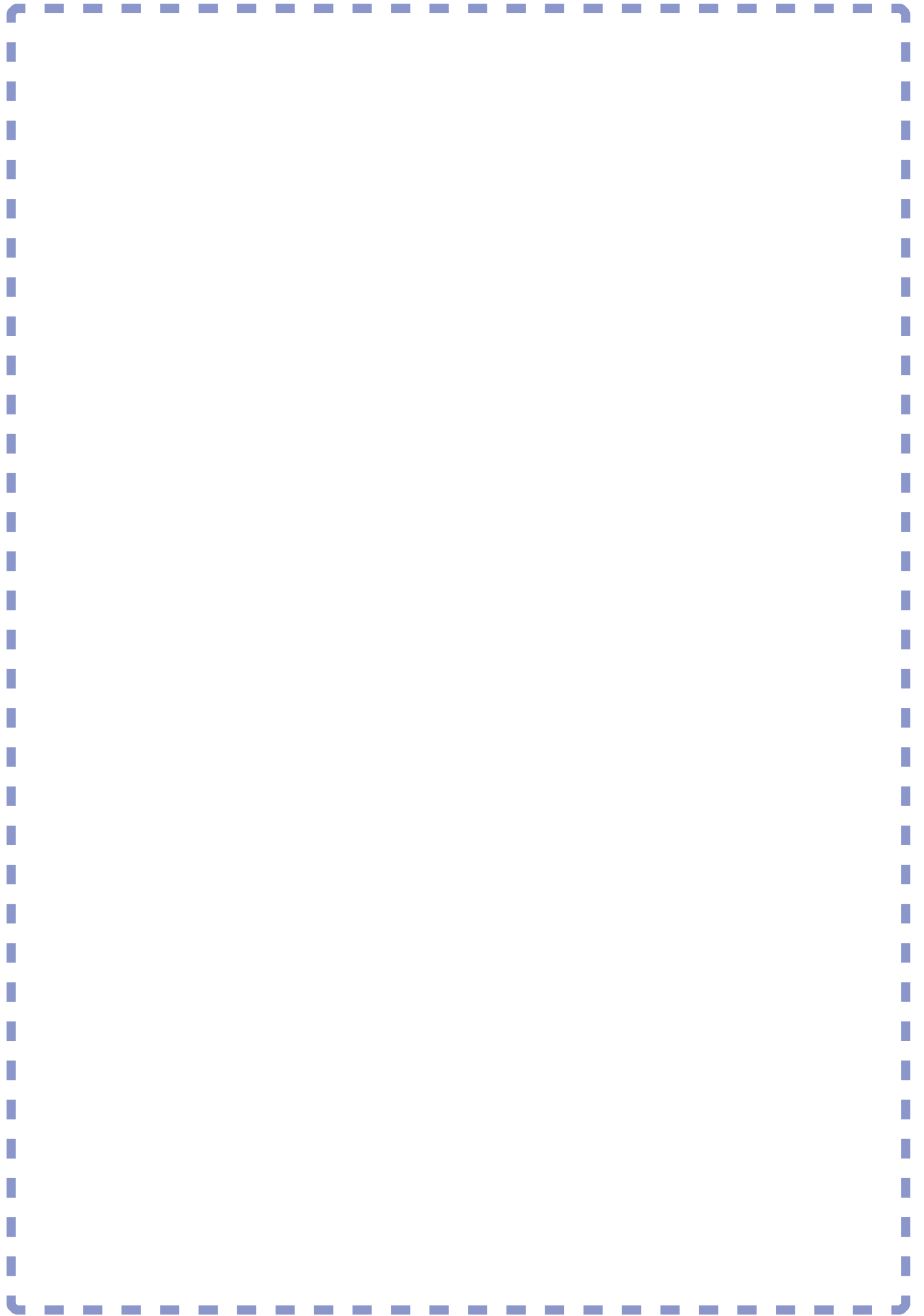
MELODY FARSHIN

Tionde våningen

Christina
Herrström

LÄRARHANDLEDNING TILL TIONDE VÅNINGEN OCH MIZERIA

TILL DIG SOM LÄRARE

Denna lärarhandledning är framtagen till böckerna *Tionde våningen* av Christina Herrström och *Mizeria* av Melody Farshin. Båda böckerna handlar om identitet, könsroller och att vara ung men också om vänskap och kärlek.

Först kommer du att få sammanfattningar av de två romanerna. Därefter följer själva lärarhandledningen, vilken består av tre delar. Den första ger tips på hur du kan introducera romanerna för eleverna, den andra innehåller diskussionsuppgifter och den tredje utgörs av en skrivuppgift. De olika uppgifterna är tänkta att användas till elever på högstadiet och/eller gymnasiet. Vill du arbeta med böckerna var för sig finns det specifika lärarhandledningar till dem. Du hittar dem på *Lärarrummet*, <https://www.bonnier-carlsen.se/lararrummet/>.

KORT SAMMANFATTNING AV HANDLINGEN

Tionde våningen handlar om Jorinde. Hon blir ensam kvar i lägenheten efter föräldrarnas skilsmässa. Mamman har flyttat till USA och nya kärleken. Pappan har gått in i en depression och bosatt sig i familjens sommarstuga ute på en ö. För Jorinde är det både spännande och skrämmande att bo själv. Nu kan hon göra vad hon vill men samtidigt växer kraven. Det är hon som måste tvätta, städa och se till att pengarna räcker till mat varje månad. Agnes, bästa kompisen, finns där för Jorinde men inte ens hon kan förstå vilket ansvar som vilar på Jorindes axlar. Mitt i allt dyker Emanuel upp och Jorinde blir förälskad. Men det är inte så enkelt. Agnes vill att hon ska vara med henne och inte med Emanuel och pappans depression gör Jorinde orolig. Hur ska Jorinde orka?

Mizeria handlar om tvillingarna Aicha och Ali. De är uppväxta i samma familj men deras liv ser helt olika ut. Från att ha varit som siamesiska tvillingar börjar de nu ha hemligheter för varandra. Aicha, som ald-

rig brytt sig om killar, blir förälskad i Nano. De träffas i smyg och när är allt är som bäst blir hon lämnad utan att förstå varför. Ali försöker göra allt rätt. Han pluggar, spelar fotboll och jobbar extra, till skillnad från kompisen Osman som hamnar på fel sida lagen. Av en slump hamnar Ali mitt i en dödsskjutning och blir utpekad som delaktig i brottet. Snart korsas Alis och Aichas vägar och hemligheterna uppdegas.

HUR INTRODUCERA SKÖNLITTERATUR?

När du introducerar en ny skönlitterär bok i klassrummet kan det vara bra att låta eleverna få fundera över boken och vad den ska handla om. Ett sätt är att utgå från titel, bild på omslag och den text som finns på bokens baksida. Du låter alltså eleverna fundera över vad det är de ska läsa och de kan göra det genom följande frågor:

- Vad tänker du på när du hör titeln *Tionde våningen/Mizeria*?
- Vad föreställer bilden på omslaget?
- Vad tror du att boken kommer att handla om utifrån titel, bild på omslag och den text som finns på baksidan av boken?

Låt eleverna skriva ner sina svar individuellt. Därefter kan de få samtala två och två eller i mindre grupper. Avsluta med att lyfta upp elevernas tankar i helklass. Genom att arbeta på detta sätt skapas en förståelse för boken/böckerna.

DISKUSSIONSUPPGIFTER

Herrströms och Farshins böcker har många likheter. De behandlar båda identitet, könsroller, vänskap, kärlek och att vara ung i ett nutida Sverige. Detta gör att romanerna passar bra att jämföra. Utgå gärna från arbetsmodellen EPA (Enskilt – Par – Alla). Först får eleverna fundera över frågorna på egen hand. Sedan får de diskutera dem parvis eller i mindre grupper. Sist lyfts frågorna i helklass.

Här nedan kommer förslag på frågor att utgå ifrån.

KÄRLEKENS KRAFT

I både *Tionde våningen* och *Mizeria* är kärleken central.

1. Vad är kärlek? Beskriv med egna ord.
2. Hur skildras kärleken i de två romanerna? Ge exempel.
3. Hur känns det att vara förälskad? Hur framställs förälskelsen i *Tionde våningen* jämfört med *Mizeria*?
4. Har du varit förälskad någon gång? Hur kändes det?

IDENTITET

Tionde våningen och *Mizeria* handlar om ungdomar precis som du. De finns runt omkring oss här och nu - Jorinde, Ali och Aicha. Deras identiteter är formade i samspel med andra människor.

1. Hur skulle du vilja beskriva Jorinde, Ali och Aicha? På vilka sätt påminner de om varandra och på vilka sätt skiljer de sig åt?
2. Hur skulle du beskriva dig själv?
3. Hur viktig tror du den kultur vi lever i är för formandet av vår identitet?
4. Hur viktigt är samhället (platsen vi växer upp på) för formandet av vår identitet?
5. Hur stor betydelse har kompisar för formandet av vår identitet?
6. Kan man byta identitet?

Utgår gärna från romanerna när du diskuterar fråga 3–5.

MILJÖN

Miljö handlar om den plats eller de platser som handlingen utspelar sig i.

1. Vilken miljö är det som beskrivs i de två böckerna? Vilka likheter och skillnader kan du se?
2. Känner du igen dig i någon av de miljöer som beskrivs i romanerna? Vilken och på vilket sätt?
3. I *Mizeria* säger pappan åt sina barn att ange ett annat postnummer än det som de bor på. Varför gör han det, tror du?
4. Finns det "bättre" och "sämre" områden att bo och växa upp i? Vad kännetecknar i så fall de två?
5. Hur viktigt är det att bo i "rätt område"?

ATT VARA VUXEN

Föräldrar är viktiga. Det vet både du och jag. Så är det också för huvudpersonerna i *Tionde våningen* och *Mizeria*. Ali, Aicha och Jorinde ser upp till sina föräldrar men får samtidigt själva ta ett vuxenansvar. I *Tionde våningen* får Jorinde ansvar för sin pappa. I *Mizeria* får Ali och Aicha agera vuxna när föräldrarnas språk inte räcker till.

1. Hur framställs de vuxna i romanerna? Vilka likheter och skillnader finns mellan beskrivningarna?
2. När blir man vuxen?
3. Har man som barn något ansvar för sina föräldrar?
4. Hur länge har föräldrar ansvar för sina barn?
5. Har du någon gång känt att du inte tagits på allvar på grund av din ålder? Berätta gärna när och vad det var som hände.
6. Kan du känna igen dig i Jorinde, Ali eller Aicha och deras relationer till sina föräldrar? På vilket/vilka sätt?

KÖNSROLLER

Ali och Aicha är tvillingar. De växer upp i samma familj men de har olika förväntningar på sig. Jorinde i sin tur är ensam barn. Hon förväntas vara stark och kunna ta hand om sig själv.

1. Vad är det som skapar förväntningar på hur vi ska vara? Är det vi själva, våra föräldrar, lärare, kompisar, medier, reklam eller något annat?
2. Vilka är förväntningarna på Ali och Aicha? Hur framställs dessa förväntningar i romanen? Vilka skillnader finns?
3. Om du tänker på dig själv och dina kompisar, finns det i dagens samhälle normer som säger hur man ska vara som kille respektive tjej? Hur ska man i så fall vara? Vad händer om man bryter normen?

SPRÅKET

Språk kan skapa samhörighet men också avstånd. Språk kan ge makt med också skapa en känsla av maktlöshet.

1. Vad säger du om språket i de två romanerna? Vad kännetecknar det? Finns det exempelvis dialoger och beskrivningar? Är språket enkelt eller svårt? Används slanguttryck eller ungdomsspråk?
2. Vilka språkliga skillnader upplever du att det finns mellan de två romanerna? Vad kan dessa bero på?
3. Har språket någon betydelse för hur du upplever karaktärerna och handlingen?
4. Hur ska en bok vara skriven för att du ska tycka att den är bra?

SKRIVUPPGIFT

I denna uppgift ska du jämföra de två romanerna med varandra. I din jämförelse ska du undersöka:

- karaktärerna (Vem/vilka är huvudperson? Vad får du veta om dem?)
- miljön (Hur beskrivs miljön? Var utspelar sig handlingen? Har miljön någon betydelse för händelseförloppet?)

- språket (Hurdant är språket i romanerna? Beskrivande, poetiskt, fåordigt? Finns dialoger eller beskrivande partier? Används slang, standardspråk, svordomar?)
- berättarperspektiv (Vem berättar? Är romanen skriven i jag-form eller i tredje person?)
- tidsperspektiv (Berättas handlingen kronologiskt? Finns tillbakablickar, hopp i tiden eller parallellhandling?)
- tema och motiv (tema kan förklaras som berättelsens grundtanke och kan exempelvis vara kärlek eller sorg. Motiv är typsituationer och typkaraktärer och kan exempelvis vara kärlek vid första ögonkastet eller fattig flicka förälskad i rik pojke)

Du ska lyfta fram likheter och skillnader mellan de två romanerna.

När du skriver en jämförande analys ska den bestå av tre delar:

- en inledning där du kortfattat beskriver handlingen i de två romanerna och förklarar att du ska jämföra dem med varandra.
- en huvuddel/avhandling där du presenterar din jämförelse. Vilka likheter och skillnader har du kunnat se? Här lyfter du in karaktärer, miljö, språk, berättarperspektiv, tidsperspektiv, tema och motiv.
- en avslutning där du sammanfattar din jämförelse och det du kommit fram till

Innan du börjar skriva kan det vara bra att samla idéer till vad jämförelsen skulle kunna innehålla. Till din hjälp har du ett venndiagram. I venndiagrammet skriver du in likheter och skillnader. Det som är specifikt för *Tionde våningen* lägger du in i cirkeln till vänster. Det som är specifikt för *Mizeria* lägger du in i cirkeln till höger. Det som är gemensamt för de två skriver du in i mitten, där de två cirkarna möts.

VENNDIAGRAM FÖR ATT SAMLA LIKHETER OCH SKILLNADER

Tionde våningen

Likheter

Mizeria

När du samlat idéer och ska börja skriva kan du ta hjälp av de exempelmeningar som finns nedan.

FÖRSLAG PÅ HUR DU KAN INLEDA DIN TEXT

Förslag 1:

Jag ska jämföra de två romanerna *Tionde våningen* av Christina Herrström och *Mizeria* av Melody Farshin. I jämförelsen kommer jag att titta på karaktärer, miljö, språk, berättarperspektiv, tidsperspektiv, tema och motiv.

Förslag 2:

Romanerna *Tionde våningen* av Christina Herrström och *Mizeria* av Melody Farshin kommer att vara i fokus i denna jämförelse. Hur skildras karaktärerna och miljön? Vad kännetecknar språket? Vilket berättarperspektiv och tidsperspektiv används? Vilket tema och vilka motiv kan man hitta? Dessa frågor kommer att besvaras i denna analys.

* * *

Lärohandledningen är framtagen av Jenny Edvardsson som arbetar som gymnasielärare i svenska och historia vid Wendesgymnasiet i Kristianstad. Jenny skriver om sitt arbete och delar med sig av tips och material på bloggen Jenny på Wendes, jennypawendes.blogspot.se.

.

